

ה ידיעה היתה פצצה אמיתית. במכה אחת היא גרמה לתקרית בינלאומית. סיכסכה בין ישראל לי- אוסטרית ואולי גם בין ישראל לרומניה. יצרה עימות בין ירושלים והמנהיגות היהודית האמריקאית. פגעה בתדמית הישראלית בעולם וריסקה את אחד מגלגלי מרכבת השלום. שהתחילה לזוז במרחב.

ההצלחה היתה נחלתו של כתב מערבי לענייני מיפ- לגות, אברהם תירוש. הוא פירסם בעמוד הראשון של עיתונו ידיעה תחת הכותרת: „קרייסקי טוען: ממשרת ישראל מנעה פגישת סאדאת ומנהיגים יהודיים“.

תוכן הסיפור: הקאנצלר האוסטרי, ברנון קרייסקי, שיכנע את נשיא מצרים בחודש מאי לקבל מישלחת של מנהיגי היהדות העולמית. סאדאת הסכים לכך. יצחק רבין נתן את הסכמתו אף הוא. במישלחת היו צריכים להשתתף גדולי היהדות האמריקאית המאורגנת. ברא- שותו של ד"ר נחום גולדמן. סאדאת הסכים להרכב זה. אך התנגד להשתתפותו של גולדמן. לאחר מכן קפא העניין. לפי טענת קרייסקי, התבטל העניין ביגלל הת- נגדותו של ממשלת ישראל.

גבינה שווייצית

לי יתונאי מיקצועי, שקרא את הידיעה. יכול היה לשים לב שהיא מלאה חורים כמו גבינה שווייצית. כי היא הפרה את הכלל הראשון, הגלמד בקורס לעיתו- נות: ידיעה ביומן צריכה לכלול, כבר בפסקו הראשון, את התשובה לשאלות: מי? מה? היכן? מתי? מדוע? בידיעתו של תירוש לא נאמר היכן טען קרייסקי מה שטען, באוזני מי, מתי ובאיילו נסיבות. על כך תירוש: „קיבלתי את הידיעה ממודיע נאמן. לא יכולתי לגלות פרטים מבלי לחשוף את מקור-המידע, ולכן השמטתי פרטים אלה“.

על ידיעה מסוג זה מוטב היה להגיב בזהירות מיר- בית. כדאי היה להתקשר תחילה עם קרייסקי עצמו, בטלפון ישיר או באמצעות השגרירים, כדי לבדוק אם הוא מאשר את תוכנה, כולו או חלקו. אולם יצחק רבין לא נהג כך. לדברי מקורביו, היתה לו לכך סיבה פשוטה: הוא האמין, על סמך מידע עצמאי

קרייסקי מכחיש

ערביים את השתתפותו של אדם המייצג את הציונות. שוב שאל גולדמן לעצת רבין. זה נתן לו חופש- פעולה. בנוסף: „אם המנהיגים היהודיים רוצים לקבל את תנאי סאדאת, שיילכו“. לאחר מכן ביקש סאדאת כי המנהיגים היהודיים יבואו אליו באורח אישי, לא כנציגי האירגונים שהם עומדים בראשם. שוב אין גולדמן לרבין, והפעם אמר לו ראש-הממשלה: „אם אתם מוכנים לקבל את תכתיבי סאדאת, לכו“.

הוסיף רבין בהרצאתו השבוע: „יותר לא שמעתי על כל העניין“ ובצדק — איזה מנהיג יהודי היה מעו- לנסוע למצרים, אחרי שרבין הגדיר נסיעה כזאת כמעשה משפיל?

ראלית המאולתרת יצרה את הרושם כי ישראל אינה מעוניינת בכך.

עצם הדיבור על „מיתקפת שלום“ כבר מבטא את הגי- שה הבסיסית השולטת בישראל. המושג „מיתקפת שלום“ הוא שלילי. הוא בא לרמוז על כך שהמתקפים אינם כנים, שהם אינם מתכוונים כלל לשלום, ושהדיבורים על השלום משמש להם רק לצורך הסוואה, טאקטיקה פוליטית, ואולי להכנת מיבצע צבאי סודי.

השבוע הגיע השימוש במושג זה בישראל לממדים של שטיפת-מוח. לא רק דמוגוגים שוחרי-סיפות, עיתונאי הימין וסתם כסילים השתמשו בו, אלא גם דוברים רשמיים. כהר- כחה לגישתם הביאו את העובדה שהערבים צוברים כמור- יות גדולות של נשק, בה בשעה שהם מדברים על שלום. אולם זוהי טענה אווילית. אין סתירה בין השאיפה לכי- נון שלום, ובין צבירת נשק כאמצעי של לחץ על הצד השני, כדי שיסכים לשלום המוצע, או כאמצעי להשגת המטרה בדרכים צבאיות, אם תיכשל הדרך המדינית. גם בישראל אין אף שוחרי-שלום רציני אחד המציע להרפות לפי שעה מן המאמץ הצבאי.

בחוגים הרציניים בצמרת ישראל לא היה ספק בכך שמיבצע-השלום הערבי הוא רציני, ואינו טכסיס תעמור- לתי או הסוואה להכנות צבאיות. ההערכה המוסכמת היא שאנוואר אל-סאדאת אכן שואף לשלום רשמי עם ישראל, שהסורים קיבלו בוועידות ריאל וקהיר את גישתו, ושגם אש"ף משתלב והולך במגמה זו.

מדוע, אם כן, באה התגובה הנרגזת בישראל, הצ- הרתווי הספקניות והמתגרות של יצחק רבין בעיקבות דברי סאדאת, ושטיפת-המוח בכלי-התיקשות? היו לכך כמה סיבות, במישורים השונים:

- התגובה האינסטינקטיבית על כך שהערבים משפ- רים את מעמדם בדעת-הקהל העולמית.
- החשש שמא תקבל ארצות-הברית את הגישה הער- בית, ותראה בכך הזמנה להתחלת יוזמה אמריקאית מר- חיקת-לכת, שתכריח את ישראל לסגת לגבולות 1967 „עם שינויים בלתי-מהותיים“.
- הידיעה כי בהתפתח יוזמת-השלום, לא יהיה עוד מנוס משיתוף אש"ף במשאומתן ומהסכמה להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל.

הקשר האוסטרי

אולם רבין לא הסתפק בתיאור הדברים. לדברי מערבי, הוסיף רבין: יש ללמוד ממיקרה זה שצריך להיזהר מנאי- ביות של מנהיגים אירופיים, שהמדינות שלהם קטנות עליהם, והם מתערבים בעניינים שאינם נוגעים להם.

סטי"ח'לחי מצלצלת

ה יתה זאת סטירית-לחי שצילצלה סביב העולם. „קרייסקי ורבין מתקוטטים ביגלל הזמנת סאדאת“! היתה הכותרת בהראלד טריביון האמריקאי, מעל לידיעה שהועברה עליידי סוכנות אי-פי.

בן לילה נוצרה תקרית בינלאומית. „ההתקפה של ראש-הממשלה עלי אינה מובנת לי כלל“, הגיב קרייסקי עצמו, כשנשאל בטלפון עליידי כתב שידורי ישראל, דן אשל. קרייסקי הכחיש מכל וכל שאמר את הדברים שייחסו לו.

מכיוון שזה קרה ערב הפגישה שהיתה צריכה להיערך בין קרייסקי ורבין, ככינוס האירגוניול ב'זנבה, היה העיתוי גרוע במיוחד.

רבין מיהר לצמצם את הנזק. הוא הציע לקרייסקי להמציא לו את ההקלטה של דבריו, כדי להוכיח לו שהקדים לדבריו את המילים „אם אמר מר קרייסקי מה שיוחס לו...“ אך הדבר לא יכול היה להעלים את ההתקפה האישית החריפה.

לעומת זאת לא נותר ספק לגבי תגובתו של גולדמן. היא היתה מהירה ונרגזת.

רגוזו של גולדמן מובן, כי הפרשה עלולה להרוס את שארית יוקרתו בעולם הערבי. הדברים יכלו לעורר את הרושם כי גולדמן עצמו חיבל בפגישה המתוכננת. אחרי שהוא הוצא מרשימת המשתתפים. מאידך למדו הערבים מדברי רבין, כי גולדמן לא זו מבלי לקבל אישור מראש מן השלטונות הישראליים, גם כשהדברים נוגעים לכאורה רק לאירגונים יהודיים אמריקאיים.

הדבר מזיק לגולדמן שבעתים, מפני שזוהי הפשלה השנייה מסוג זה שבה הוא מעורב. כאשר הזמין גמאל עבד-אל-נאצר את גולדמן לקהיר, לפני שש שנים, רץ גולדמן לגולדה, כדי לקבל את האישור מראש. גולדה הקשוחה הדליפה את העניין מייד, כדי לחבל ביוזמה. עתה יכול להתעורר הרושם כי כל הפרשה חזרה על עצמה.

„מיתקפת השלום“

מ עבר להתרגזויות האישיות. זוהי הבעייה העיקרית, שבאה לידי גילויי חדש בפרשה זו.

רבין חשד בקרייסקי שהדליף את היוזמה, כדי לעזור לאנוואר אל-סאדאת במיתקפת-השלום שלו. הערבים חושדים כי רבין הדליף את הפרשה כדי לשים לה קץ. מזה כמה שבועות מתנהל מיבצע פלסטיני וכל- ערבי משולב, שמטרתו היא להוכיח לעולם כי הערבים מוכנים עתה בכנות להסדר-שלום רשמי. התשובה הישר-

רבין חושד

משלו, כי קרייסקי אכן אמר את הדברים. הוא גם חשד כי הקאנצלר האוסטרי השמיע את הטענה, כדי לעזור לנשיא מצרים.

השערה זו מעוררת ספק. שהרי אם רצה קרייסקי לפרסם את הדברים, מדוע עסק צריך להדליף אותה בעקיפין? מדוע באמצעות עסקן יהודי שמסר אותה לעיתון ישראלי ימני, שיכול היה לגנוז ידיעה המועילה, כביכול, לסאדאת? מדוע לא יכול היה קרייסקי לפרסמה בעיתון אירופי רב-תפוצה?

אולם רבין האמין בהשערה זו, והוא הגיב עוד באותו יום, בנאום שנשא בפני עסקנים יהודים-אמריקאיים. וכך יכול היה תירוש לפרסם כבר למחרת היום, על רוחב עמוד שלם של מעריב, את הכותרת: „רבין אמר לגולד- מן: אם אתם מוכנים שסאדאת יכתוב לכם מי ואיך ילך אליו לשחות — לכו“.

סיפור ראש-הממשלה לשומעיו: בשנה שעברה הוזמן גולדמן לרומניה, ושם הציע לו ראש-הממשלה, ניקולאי צ'אוצ'סקו, לצאת בראש מישלחת יהודית למצרים. גולדמן ביקש את הסכמתו של רבין לכך, וזה לא התנגד. במאי השנה, בשעת שיחות קרייסקי-סאדאת בווינה, הודיע קרייסקי לגולדמן כי ההזמנה עומדת בעינה, אך שנשיא מצרים מתנגד להשתתפותו של גולדמן אישית, כנראה משום שנשא במשך שנים את התואר הרשמי של נשיא ההסתדרות הציונית. סאדאת היה מוכן לקבל את המנהיגים היהודיים, אך חשש שמא ינצלו איביו הי-

סאדאת רועד

דווקא הנקודה הפלסטינית מהווה את החידוש הגדול במצב. הצהרותיו של סאדאת מהוות רק המשך לקו שנקט מזה שנים.

אך מעשי הפלסטינים מהווים מהפכה גמורה. בוועידת אונסקו בניירובי היה זה נציג אש"ף, איברהים סוס, שפעל מאחרי הקלעים, מנע פעולה חריפה נגד ישראל והשיג פשרה. בביירות הכריז חבר הוועידה-הפועל של אש"ף, ד"ר וליד קאמחאווי, רופא שגורש עליידי המימ" של הצבאי משכם, כי „די לנו בסיסמות ריקות... עלינו להכריז בפה מלא שאנחנו רוצים בהסדר עם ישראל“.

מקורות אש"ף הודיעו כי בקהיר תקום בחודש הבא ממ" שלה פלסטינית זמנית, שמטרתה המוצהרת תהיה להש- תתף בוועידת ז'נבה ולהגיע להסדר עם ישראל. באור"ם בלט שרי-החץ של אש"ף, פארוק אל-קאדומי, כנציג הערבי המתון ביותר במושב זה. שני נציגים בכירים של אש"ף הגיעו ליוזנינגטון וערכו פגישות עם מנהיגים בכי- רים של וועדות ארצות-הברית, כדי לשכנעם שאש"ף להגיע לשלום ישראלי-פלסטיני, וחשוב לא פחות: אש"ף לא הכחיש את השמעות, שפורסמו ברחבי העולם, שנציג גיו קיימו בפאריס פגישות עם אישים ישראליים, נציגי המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני.

אין זו „מיתקפת שלום“, וזהו מיבצע שלום אמיתי ועיקבי — ובסוף השבוע היה ברור גם למנהיגי ישראל גיב, חיובית ועניינית.